Çevre Kirliliği, Orman Yangınları ve Ormansızlaşma

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- **Çevre:** İnsanların ve diğer canlıların etkileşim içinde bulunduğu, canlı ve cansız öğelerden oluşan ortamdır. Çevre kirliliği; su, toprak, hava, gürültü ve ışık kirliliği gibi şekillerde görülür.
- **Su kirliliği:** Evsel, endüstriyel atıklar ve tarım ilaçlarının akarsu, göl ve denizlere karışmasıyla; gemi atıkları ve petrol sızıntılarıyla oluşur. Tatlı suların kendini temizleme kapasitesi düşüktür. Kolera, tifo, sarılık gibi hastalıklara yol açabilir.
- **Toprak kirliliği:** Kimyasal gübre ve tarım ilacının bilinçsiz kullanımı, toprağa atılan piller, çöpler ve endüstriyel atıklarla oluşur. Kirlilik bitkilerden hayvanlara ve insanlara geçer.
- **Hava kirliliği:** Yakıtların yakılması, egzoz ve fabrika gazları, volkanik etkinlikler hava kirliliğine yol açar; astım, bronşit gibi solunum yolu hastalıklarına ve iklim değişikliğine neden olur. Önlemler: filtre takmak, yeşil alanları artırmak, rüzgâr ve güneş gibi temiz enerji kaynaklarına yönelmek.
- **Orman yangınları ve ormansızlaşma:** Yangınların doğal sebepleri yıldırım, yanardağ, yüksek sıcaklık; insan kaynaklı sebepleri sigara izmariti, söndürülmeyen piknik-kamp ateşi, elektrik kaçağıdır. Ormansızlaşma; ormanların tarlaya dönüştürülmesi, aşırı otlatma, kentleşme ve yangınlarla olur.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 Çevre kirliliği türlerinden dördünü yazınız.

2 Aşağıdakilerden hangisi orman yangınlarının **doğal** sebeplerinden biridir?

A) Söndürülmeyen piknik ateşi
B) Yere atılan sigara izmariti
C) Yıldırım düşmesi
D) Elektrik kaçağı

3 Aşağıdaki ifadelerin doğru (D) ya da yanlış (Y) olduğunu belirtiniz.

(…) Kullanılmış piller çöpe atılmalıdır.
(…) Fabrika bacalarına filtre takılması hava kirliliğini azaltır.
(…) Kirli sular kolera ve tifo gibi hastalıklara yol açabilir.
(…) Yeryüzündeki suyun çoğu içilebilir niteliktedir.

4 Toprak kirliliğine yol açan üç etken yazınız.

5 Dünya Çevre Günü hangi gün kutlanır?

A) 22 Mayıs B) 5 Haziran C) 21 Mart D) 1 Ekim

6 Eşleştiriniz.

1) Hava kirliliği a) Kolera, tifo, sarılık
2) Su kirliliği b) Astım, bronşit
3) Toprak kirliliği c) Kirliliğin gıdalar yoluyla insana geçmesi

7 Ormansızlaşmanın iki nedenini yazınız.

8 Aşağıdakilerden hangisi hava kirliliğini **azaltmaya** yönelik bir önlemdir?

A) Güneş ve rüzgâr enerjisi kullanmak
B) Egzoz filtresini sökmek
C) Yeşil alanları betonlaştırmak
D) Anız yakmak

9 Piknik sonrasında ateş neden tamamen söndürülmelidir?

10 Evde ya da okulda görülebilecek iki kirlilik türü yazınız.

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 Bir okulda bir haftada toplanan atıklar tabloda verilmiştir.

Atık	Kâğıt	Plastik	Cam	Pil
Kütle (kg)	24	15	9	2

a) Toplam kaç kg atık toplanmıştır?
b) En çok hangi atık toplanmıştır?
c) Pillerin ayrı toplanması neden önemlidir?

12 Tatlı su kirliliği neden deniz kirliliğine göre canlılar için daha büyük bir tehlike olabilir?

A) Tatlı sular daha tuzludur.
B) Tatlı suların kendini temizleme kapasitesi düşüktür ve içilebilir su kaynaklarıdır.
C) Tatlı sularda canlı yaşamaz.
D) Tatlı sular hiç kirlenmez.

13 Toprağa karışan zararlı bir kimyasal maddenin insana kadar ulaşma yolunu sırayla yazınız.

14 Gemi kazası sonucu denize dökülen petrol deniz canlılarını nasıl etkiler?

15 Aşağıdakilerden hangisi çölleşmenin etkilerini azaltmak için alınabilecek bir önlem **değildir**?

A) Aşırı otlatmayı önlemek
B) Orman tahribatını azaltmak
C) Su kaynaklarını korumak
D) Mera alanlarını sürüp tarla yapmak

16 Orman yangınlarının biyoçeşitlilik üzerindeki iki olumsuz etkisini yazınız.

17 Bir şehirde hava kirliliğini azaltmak için belediyenin yapabileceği iki uygulama yazınız.

18 Aşağıdaki durumlardan hangisi **gürültü kirliliği** örneğidir?

A) Denize atık su karışması
B) Toprağa pil gömülmesi
C) Gece yarısı yüksek sesle müzik çalınması
D) Egzoz dumanı

19 "Çevreyi korumak toplum sağlığını korumanın yollarından biridir." Bu cümleyi bir örnekle açıklayınız.

20 Tarımda kullanılan ilaç ve gübrelerin yağmur sularıyla derelere taşınması hangi kirlilik türlerine yol açar?

A) Toprak ve su kirliliği
B) Işık ve gürültü kirliliği
C) Yalnızca hava kirliliği
D) Hiçbir kirliliğe

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 11. sorudaki tabloya göre toplanan atıkların yüzde kaçı kâğıttır? Bu kâğıtların geri dönüştürülmesinin ormanlar için önemi nedir?

22 Bir derenin fabrikanın **önündeki** ve **arkasındaki** (atık su karıştıktan sonraki) bölümlerinde yapılan gözlemler tabloda verilmiştir.

Gözlem	Fabrikadan önce	Fabrikadan sonra
Suyun rengi	Berrak	Bulanık, köpüklü
Balık türü sayısı	12	3
Kıyıdaki bitki türü	20	7

a) Balık türü sayısı kaç azalmıştır?
b) Bu verilerden hangi sonuç çıkarılabilir?
c) Sorunun çözümü için bir öneri yazınız.

23 Bir orman yangınından sonra yapılacak çalışmalardan hangisi ormanın yeniden kazanılmasına en çok katkı sağlar?

A) Yanan alanı konut alanına dönüştürmek
B) Yanan alana hayvan otlatmak
C) Yanan alanı ağaçlandırmak ve koruma altına almak
D) Yanan ağaçların köklerini sökmek

24 Bir öğrenci evindeki çevre sorununu belirleyip çözüm önerisi geliştirmek istiyor. Aşağıdaki adımları doğru sıraya koyunuz.

(…) Çözüm önerilerini uygulayıp sonucu değerlendirmek
(…) Sorunu belirlemek
(…) Sorunun nedenlerini araştırmak
(…) Çözüm önerileri geliştirmek

25 Bir ilçede sık sık orman yangını çıkmaktadır. Yangınların çoğunun yaz aylarında, piknik alanlarına yakın yerlerde başladığı görülmüştür. Bu verilerden yangınların nedeni hakkında hangi çıkarım yapılabilir? İki önlem yazınız.

26 Aşağıdaki bilgilerden hangisi "Hava kirliliği yalnızca yerel bir sorundur." görüşünü **çürütür**?

A) Hava kirliliği solunum yolu hastalıklarına yol açar.
B) Fabrikalar hava kirliliğine neden olur.
C) Filtre takmak kirliliği azaltır.
D) Hava kirliliği iklim değişikliği gibi tüm dünyayı etkileyen sorunlara yol açar.

27 Okulunuzda plastik atıkları azaltmak için bir sosyal sorumluluk projesi hazırlayacaksınız. Projenizin adını, amacını ve iki etkinliğini yazınız.

28 Bir bölgede ormanlar kesilip yerine tarla açılmıştır. Birkaç yıl sonra bölgede sel ve toprak kaymaları artmıştır. Bu iki olay arasındaki ilişkiyi açıklayınız.

29 Aşağıdaki davranışlardan hangisi hem su hem toprak kirliliğini azaltmaya katkı sağlar?

A) Atık kızartma yağlarını lavaboya dökmek
B) Atık pilleri ve yağları toplama noktalarına götürmek
C) Çöpleri dere kenarına bırakmak
D) Tarım ilacını gereğinden fazla kullanmak

30 "Gelecek nesillere yaşanabilir bir dünya bırakmak" için bireysel olarak yapabileceğiniz üç davranışı yazınız ve her birinin hangi çevre sorununu azalttığını belirtiniz.

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**